

GELECEĞİMİZE *Umut,*
SÜRÜMÜZE *Bereket!*

İMECE ÇALIŞTAYLARI

SÜT HAYVANCILIĞI

Nisan 2023

Bursa

İÇERİK

GİRİŞ.....	3
TESPİTLER.....	4
ÇALIŞTAY AÇILIŞ KONUŞMALARI.....	5
ÇALIŞTAY AKIŞI	7
Katılımcılar	7
Program	9
Kapanış	9
RAPOR METODOLOJİSİ.....	10
ÇEVRESEL FAKTÖRLER	11
SOSYAL FAKTÖRLER.....	14
YÖNETİŞİM FAKTÖRLERİ.....	25
ÖNE ÇIKAN BAŞLIKLAR.....	32
SUSTAIN FINANCE HAKKINDA.....	34

GİRİŞ

Türkiye İş Bankası'nın tarım alanında EFSE Development Facility ve Frankfurt School of Finance & Management ile yürüttüğü işbirlikleri kapsamında düzenlediği İmece Çalıştayları'nın üçüncüsü "Süt Hayvancılığı" temasıyla gerçekleştirildi.

27 Nisan 2023 tarihinde Bursa'da "Geleceğimize Umut, Sürümüze Bereket" sloganıyla düzenlenen Süt Hayvancılığı Çalıştayında, ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşları, tarım kooperatifleri ve birliklerinden temsilciler, üreticiler, akademisyenler, tarım girişimcileri ve çiftçilerden oluşan 50'den fazla paydaş bir araya geldi.

Ülkemizdeki süt hayvancılığının geleceğine dair kısa ve uzun vadeli riskler ile bu risklerin nasıl yönetilebileceği, süt hayvancılığının güvenliği ve sürdürülebilirliği için neler yapılması gerektiği, bu alanda ihtiyaç duyulan teknolojik dönüşümler ve atılması gereken adımlar ele alındı.

TESPİTLER

Ülkemizde, süt fiyatlarının seyri, artan yem ve işletme maliyetleri, süt hayvanı varlığı, çiğ süt arz ve talebinin güvenliği ve sürdürülebilirliği son yıllarda kritik konu başlıkları arasında yer almaktadır. Beslenme ve toplum sağlığı açısından önemli olan süt ve süt ürünleri; çevresel, ekonomik ve hijyenik koşulların yanı sıra teknolojik gelişmeler ile toplumsal tercihler gibi pek çok farklı alandan kaynaklanan risklere maruz kalmaktadır.

Ülkemizde süt endüstrisi, özellikle 1970'lerden sonra büyük işletmelerin de sektöre dâhil olmasıyla birlikte ürünlerini ihraç edebilen çok katmanlı bir sektöre dönüşmüştür. 1 milyon civarında süt işletmesine sahip olan Türkiye; dünyanın en büyük 8'inci, Avrupa'nın ise en büyük 3'üncü süt üreticisidir. 110'dan fazla ülkeye süt ve süt ürünleri ihraç etmektedir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından açıklanan verilere göre, 2018 yılı itibarıyla 3,3 trilyon USD düzeyindeki dünya tarımsal GSMH büyüklüğünün 500 milyar USD'si hayvancılık sektörüne aittir. Buna göre, hayvancılık sektörü toplam tarımsal üretim içinde %15'ten fazla paya sahiptir. Hayvancılık sektörü üretim değerinin kırılımına bakıldığında, inek sütünün 310 milyar USD, sığır etinin 180 milyar USD üretim değerine sahip olduğu izlenmektedir.

Et ve süt ürünlerinin fiyatları incelendiğinde; Türkiye'de bu grupta tüketici fiyatlarının AB ülkelerine göre yaklaşık 2,5 kat daha pahalı olduğu görülmektedir. Kişi başına düşen ortalama milli gelir AB'de 31 bin Euro iken, Türkiye'de AB ülkeleri ortalamasının üçte biri (9 bin Euro) seviyesindedir. Bu durum, et ve süt ürünlerinin AB ülkelerine kıyasla Türk tüketicileri için yaklaşık 8 kat daha pahalı olduğuna işaret etmektedir¹.

Çalıştay kapsamında katılımcı paydaşların dile getirdiği konular, "Çevresel, Sosyal ve Yönetişim" başlıkları altında "Sorun ve Çözüm Önerilerini" de içererek şekilde raporda listelenmiştir.

Raporda bahsedilen konular için, kısa/orta/uzun vadede alınması gereken aksiyonlara "Öne Çıkan Başlıklar" bölümünde yer verilmiştir.

¹FAO, 2018.

ÇALIŞTAY AÇILIŞ KONUŞMALARI

İZLEM ERDEM

Türkiye İş Bankası A.Ş.
Genel Müdür Yardımcısı

Sanayi, sivil toplum örgütleri, kamu kurum ve kuruluşları, süt birlikleri, damızlık hayvan birlikleri temsilcileri ile akademisyenler, girişimciler, önder çiftçiler gibi çeşitli alanlardan tecrübeli ve bilgili siz değerli katılımcıların kıymetli katkılarıyla, "**ortak akıl**"a ulaşmayı hedeflediğimiz, önemli çıktılar elde edeceğimiz çalıştayımızın ana konusunu "**Geleceğimize Umut, Sürümüne Bereket**" sloganıyla "Süt Hayvancılığının Geleceği" olarak belirledik.

Süt, beslenme ve toplum sağlığı açısından çok büyük önem taşıyan bir gıda ürünüdür. Bu nedenle, tüm ülkelerin **iyi bir süt politikası** izlemesi gerekmektedir. 1970'lere kadar küçük işletme ve mandıra tarzı üretim birimleriyle faaliyet gösteren süt endüstrisi, 1970'lerden sonra büyük işletmelerin de sektöre dâhil olmasıyla gittikçe gelişen, ürünlerini dünyaya da ihraç edebilen çok katmanlı bir sektöre dönüşmüştür.

Her sektör için geçmiş yılların verilerinin yol gösterici bir rol oynamasına karşın, süt sektörünü analiz edebileceğimiz sağlıklı ve anlık takip edilebilir **verilere sahip değiliz**. TÜİK verilerine göre 2021 yılında çiğ süt üretimi toplam (büyükbaş ve küçükbaş) 23.200.306 ton olarak gerçekleşmiştir. Süt hayvanı varlığının en son tespit edildiği 2019 yılı itibarıyla 31.068.157 baş süt hayvanı varlığımız söz konusu iken, süt sığırı sayımız 6.580.753 olarak açıklanmıştır. Bu sayı, tüm sığır varlığının yaklaşık %36'sını oluşturmaktadır.

Sektörde karşılaşılan temel sorunları; başta yem olmak üzere girdi fiyatlarındaki hızlı artışlar, çiğ süt fiyatlarındaki belirsizlikler, desteklemelerdeki çeşitli aksaklıklar, finansman konusunda yaşanan sıkıntılar, özellikle aile işletmelerinin hem modernizasyon hem rekabet edebilme anlamında yeterli seviyede olmaması, teknolojinin yetersiz kullanımı, hayvan sağlığına ve hayvan refahına dair hatalı uygulamalar olarak sayabiliriz.

Özellikle süt hayvancılığı yapan aile işletmelerinin ve küçük işletmelerin sürdürülebilirliğine ilişkin endişelerin gündeme geldiğini; girdilerin pahalı, süt fiyatlarının düşük gittiği dönemlerde sağmal hayvanların bir kısmının kesime gönderildiğini duyuyoruz. Dolayısıyla, sadece bugünü değil, geleceği de planlayacak, "**10 yıl sonra nasıl bir süt sektörü hayal ediyoruz?**" diye düşüneceksek; "Süt politikası, tarım politikası nasıl olmalı? Doğru resim nasıl çizilmeli? Bu politikalar nasıl bir gelecek vaat ediyor?" gibi sorulara da yanıt aramamız gerekmektedir.

Bizler, her kurumun ve her bireyin üzerine düşeni yerine getirmesi ve sorumluluk almasıyla dünyanın daha yaşanılır kılınabileceğine inanıyoruz. Gelecek nesillere ancak bu şekilde iyi bir miras bırakabileceğimizi düşünüyoruz. Türkiye'nin Bankası olarak **tarım, finans ve teknolojinin birlikte daha etkin kullanılmasıyla** çiftçilerimize en çok kazandıran özel

banka olma iddiasını her geçen gün daha güçlü şekilde ortaya koyarak sadece uygun finansman koşulları sunmakla yetinmiyor; kıt kaynakların daha verimli değerlendirilmesini ve bu kaynakların sektörün geleceği ve sürdürülebilirliğini gözeterek en uygun şekilde kullanılmasını da amaçlıyoruz. Böylelikle, ekosistemin tüm paydaşlarıyla bir araya gelerek sektörün sorunlarına çözümler üretmeye ve teknolojiyi, tarımı ve finansı tek bir noktada birleştirerek yapılabileceklerin en iyisini yapmaya odaklanıyoruz.

Tarım ekosistemi içerisinde yer alan siz değerli paydaşların bir araya geldiği, bugün üçüncüsü gerçekleşen “**İmece Çalıştayları**” serilerini de tarım sektörüne sağlamayı hedeflediğimiz faydalar açısından son derece önemli olarak görüyoruz.

İBRAHİM OĞUZ

Frankfurt School of Finance & Management
Tarımsal Saha Araştırmaları Grup Müdürü

“Süt hayvancılığının sürdürülebilirliğinin tek yolu topraktan sofraya bütünleşik bir yaklaşım”

Süt hayvancılığını sürdürülebilir kılmamızın tek yolu; topraktan sofraya bütünleşik bir yaklaşım ve kırmızı et sektörünü de kapsayacak şekilde dinamik bir planlamadır. Büyükbaş süt hayvancılığı konusunda başarılı devletlerin ortak özellikleri düşünüldüğünde; dünyadaki ve ülkemizdeki mevcut sorunlar, doğru politikalar ve uygulamalarla çözülebilir. Sektörün tüm değer zinciri paydaşlarının, üretim odaklı “kazan – kazan” modeli ile konumlandırılması da önemlidir.

OĞUZ BARDAK

EFSE Development Facility
Yatırım Yöneticisi

Ortaya konulan her fikir, tarımın geleceğine dair umut ışığıdır. Tarım alanında özellikle küçük işletmelerin sürdürülebilirliğine katkıda bulunmak ayrıca çok kıymetlidir. Gerek Türkiye’de gerekse aktif olduğumuz diğer ülkelerde tarım alanında özellikle kırsal kesimi önceliklendiriyor, küçük işletmeleri destekleyerek finansmana erişimlerini kolaylaştırmayı amaçlıyoruz.

ÇALIŞTAY AKIŞI

Katılımcılar

	İsim / Soyisim	Kurum
1	Ali Serdar Uzçimen	Türkiye İş Bankası A.Ş.
2	Ahmet Eyigören	Pınar Süt Mamulleri Sanayii A.Ş. - Süt Bölge Sorumlusu
3	Ahmet Nazmi Durgut	Türkiye İş Bankası A.Ş.
4	Ahmet Sarayköy	Türkiye İş Bankası A.Ş.
5	Akanay Gülkanat	Türkiye İş Bankası A.Ş.
6	Aksoy Kahraman	Frankfurt School of Finance & Management
7	Ali Ural Akata	Pınar Süt Mamulleri Sanayii A.Ş. - Süt Alım Müdürü
8	Ayşegül Bican	Cowealthy – Gıda Yüksek Mühendisi Danışman
9	Bilgi Aydınbelge	Apak Süt Tarım Hayvancılık Genel Müdürü
10	Cihat Şimşek	Balıkesir Süt Üreticileri Birliği Başkanı
11	Cumhur Acar	Tire Süt Kooperatifi - Özel Kalem Müdürü
12	Çağdaş Keskin	Abalıoğlu Yem Sanayi A.Ş. - Satış Direktörü
13	Dilber Kavanoz Altınörs	Türkiye İş Bankası A.Ş.
14	Doç. Dr. Serkan Özkaya	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi - Akademisyen
15	Doç. Dr. Sibel Erdoğan	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi - Akademisyen
16	Doç. Dr. Zekeriya Kıyma	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi - Akademisyen
17	Dr. Erhan Erkmen	TAGYAD Başkan Yardımcısı
18	Emre Altıntaş	Abalıoğlu Yem Sanayi A.Ş. - Marmara Bölge Satış Müdürü
19	Ertuğrul Ünlü	Türkiye İş Bankası A.Ş.
20	Göksel Gökçan	Konya Önder Çiftçi Dernek Üyesi – Gökcan Flake İşletme Sahibi
21	Gülnur Seymen	Matlı Şirketler Grubu - Kurumsal İletişim Yöneticisi
22	Gürkan İlhan	Veteriner Hekim - İlhanlar Çiftliği Kurucusu
23	Hasan Çekirdek	Konya Önder Çiftçi Dernek Üyesi - Çekta A.Ş. Kurucu ve Yöneticisi
24	Hasan Kuraloğlu	Sürü Yönetimi Ltd. Şti. Marmara Bölge Satış Yetkilisi
25	Hasan Tahsin Atasoy	Önder Çiftçi – Atasoy Tarım Petrol ve Hayvancılık Şirket Sahibi
26	Hüseyin Doğancukuru	Konya Önder Çiftçi Derneği Başkanı
27	İbrahim Gökcan	Önder Çiftçi
28	İbrahim Oğuz	Frankfurt School of Finance & Management - Kıdemli Tarım Uzmanı
29	İlkay Demirdağ	SustainFinance
30	İlker Mehmet Sağlam	İmeceMobil Tarım Platformu Elektronik Hizmetler A.Ş. – Genel Müdür
31	İsmail Bican	Cowealthy - Kurucu Ortak
32	Kübra Koldemir	SustainFinance

33	Mehmet Erol Sözen	Konya Önder Çiftçi Dernek Üyesi – Sözen Perol Yönetim Kurulu Başkanı
34	Metin Yüksel Bölüm	Türkiye İş Bankası A.Ş.
35	Murat Bolat	Taze Süt ve Süt Ürünleri San. Tic. A.Ş. – Yönetici Ortak
36	Mustafa Alper Devran	Türkiye İş Bankası A.Ş.
37	Mustafa Evran	Tire İlçe Tarım ve Orman Müdürü
38	Nevzat Gürkan Kılıç	Türkiye İş Bankası A.Ş.
39	Nida Cihan Doğutan	Türkiye İş Bankası A.Ş.
40	Nuran Yavuz	Veteriner Hekim – AtaFen Genel Müdürü
41	Nurettin Çakır	Bursa Hayvancılık Kooperatifleri Bölge Birlik Başkanı
42	Osman Öztürk	Tire Süt Kooperatifi Başkanı
43	Ömer Abay	Pınar Süt Mamulleri Sanayii A.Ş. - Bölge Süt Alım Sorumlusu
44	Prof. Dr. Duygu Aktürk	Çanakkale Üniversitesi - Akademisyen
45	Prof. Dr. Hakan Öner	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi -Akademisyen
46	Prof. Dr. Hakan Sağırkaya	Bursa Uludağ Üniversitesi - Akademisyen
47	Prof. Dr. İsmet Türkmen	Bursa Uludağ Üniversitesi – Akademisyen
48	Prof. Dr. Serap Goncu	Çukurova Üniversitesi - Akademisyen
49	Prof. Dr. Sibel Tan	Çanakkale Üniversitesi - Akademisyen
50	Suat Ülkümen	Türkiye İş Bankası A.Ş.
51	Sümer Tömek Bayındır	TE-TA Teknik Tarım Ltd. Şti. Genel Müdürü
52	Tahir Selçuk Yavuz	Veteriner Hekim – Ege Vet ve Hayvancılık Genel Müdürü
53	Tolga Yavuz	Matlı Yem San. Tic. A.Ş. - Pazarlama Müdürü
54	Turan Akbaş	Türkiye İş Bankası A.Ş.
55	Ünal Örnek	TAGYAD - Eğitim - Araştırma Dış İlişkiler Koordinatörü
56	Yusuf Burucu	Elit Gen Hayvancılık Ltd. Şti. - Yönetici

Program

FESE
DEVELOPMENT FACILITY

TÜRKİYE İŞ BANKASI

İMECE ÇALIŞTAYLARI | SÜT HAYVANCILIĞI

27.04.2023, Perşembe

09:30 - 10:00 **Kayıt ve Açılış**

10:00 - 10:10 **Çalıştay Açılışı**
İrfan Donat *Moderatör – BloombergHT*

10:10 - 10:20 **Hoş Geldiniz Konuşması**
İzlem Erdem *Türkiye İş Bankası A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı*

10:20 - 10:25 **Finance In Motion**
Oğuz Bardak *Yatırım Yöneticisi*

10:25 - 10:35 **Frankfurt School**
İbrahim Oğuz *Agronomist*

10:35 - 12:00 **Çalıştay Oturumu - "Süt Hayvancılığında Verimlilik"**

12:00 - 12:10 **Kahve Arası**

12:10 - 13:30 **Çalıştay Oturumu - "Süt Hayvancılığında Sürdürülebilirlik"**

13:30 - 14:30 **Öğle Yemeği**

14:30 - 14:45 **Masalarda Çıktıların Derlenmesi**

14:45 - 15:45 **Oturumların Çıktıları - İrfan Donat**

15:45 - 16:00 **Kapanış**

 Etkinliğimizde, fotoğraf çekimi yapılmakta ve kamera kayıtları alınmaktadır.

Kapanış

RAPOR METODOLOJİSİ

- “Çevresel”, “Sosyal” ve “Yönetişim” ana başlıkları altında gruplandırılmıştır.
- Katılımcı görüşlerine tarafsızlıkla sadık kalınmıştır.
- Çalıştayda üzerinde durulan başlıklar, gruplamalar gözetilerek, “Sorunlar” ve “Çözüm Önerileri” olarak listelenmiştir.

ÇEVRESEL FAKTÖRLER

YEM

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<ul style="list-style-type: none">• Yem temini açığının bulunması ve hammaddenin (silaj, kaba yem vb.) yeterli kalitede olmaması.• Yem kalitesinin düşmesinin verimi de aynı oranda azaltması.• Uygun maliyetli kaliteli kaba ve konsantre yeme erişimin zor olması.• Maliyetler sebebiyle besin değeri düşük olan yemlerin tercih edilmesine bağlı olarak süt veriminin düşmesi.	<ul style="list-style-type: none">• Yem üretimi konusunda Ar-Ge merkezleri kurulmalıdır.• Kaliteli kaba yem üretimi ve tedariki için meraları koruyacak planlamalar yapılmalıdır.• Bitki besleme ve hasat zamanı doğru planlanmalı, yem kalitesine göre standartlar ve destekler geliştirilmelidir.• Kaliteli yem kullanarak süt kalitesini artıran işletmeler için prim sistemi geliştirilmelidir.• Kıt kaynakların daha verimli kullanılmasına imkân tanıyacak olan sözleşmeye dayalı üretim modelleri geliştirilmelidir.• Maliyetlerin azaltılması için toplu iç tedarik yöntemine geçilmeli ve kaba yem üretiminde bölgesel ortak planlamalar yapılmalıdır.• Kaliteli kaba yem kullanımının ve mera yönetiminin verime katkısı hakkında bilinçlendirmeye önem verilmelidir.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<ul style="list-style-type: none">• Süt konusunda su gereksinimine yönelik farkındalığın düşük olması.• Faaliyetlerin yetersiz su kaynaklarıyla yürütülmeye çalışılması.• Sürdürülebilirliği gözeten atık yönetiminin yeterince yapılmaması.• İklim koşullarında hızlı değişimler yaşanmasına rağmen, hayvancılık faaliyetlerinin değişime aynı hızla tepki verememesi ve geleneksel yöntemlerin yaygın bir şekilde devam etmesi.• Büyükbaş süt hayvancılığında sera gazı emisyonunu azaltıcı yönde hayvan beslenme tekniklerinin yaygınlaştırılmaması.	<ul style="list-style-type: none">• "Toprak Su Kurumu" yeniden faal hale getirilmeli, çiftçilere toprak islahı konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı ve temiz su kaynaklarımızın daha tasarruflu kullanılması sağlanmalıdır.• Sera gazı emisyonu, su-enerji tüketimi, gübre-atık ve ahır yönetimine ilişkin gerekli kontroller sağlanmalıdır.• Toprak ve suyun yanlış kullanımı engellenmelidir.• Havzalar sadece il/ilçe konumlarına göre değil, güneş-hava-su gibi bileşenleri ortak olan alanlar dikkate alınarak oluşturulmalıdır.• Uygulamaya yönelik kararlar, pilot bölgelerde denenmeli ve sonuçlar karşılaştırmalı olarak analiz edilmelidir.• Sentetik et ve küresel iklim değişikliği hakkındaki dezenformasyonlarla mücadele edilmelidir.• İklim değişikliğine, etkilerine ve adaptasyona dair farkındalık yaratılmalıdır.• Küçükbaş hayvancılığa daha uygun olan meralarda büyükbaş hayvancılık yapan üreticilerin bilinçlendirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

	<ul style="list-style-type: none">• Meralarda ıslah çalışmaları yapılarak münavebeli otlatma ile sürdürülebilir bir döngü sağlanmalıdır.• Hayvancılık ve bitkisel üretim birlikte ele alınarak sürdürülebilir zmler geliştirilmelidir.• Ekosistemde atık ürünlerin geri dönüşüme katılması ve tarımsal döngüye dâhil edilmesi yönündeki çalışmalar artırılmalıdır.• Gübre yönetimine, biyogaz sistemlerinin hayvancılık işletmeleriyle entegre edilmesine, peynir ve süt üretimi artıklarının geri dönüştürülmesine yönelik çalışmalar yaygınlaştırılmalıdır.
--	--

SOSYAL FAKTÖRLER

SOSYOLOJİK YAPI

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<p>Örgütlenme</p> <ul style="list-style-type: none">• Üretici örgütlenme yapısının kurulamaması.• Danışmanlık sisteminin ve kamu-özel sektör-üretici örgütleri ile çiftçiler arasında işbirliği yapısının kapsayıcı ve etkin olarak kurulamaması.• Türkiye’de süt hayvancılığının ıslahı alanında faaliyet gösteren kuruluşlar arasında yetki karmaşası ve iletişimsizlik yaşanması.• Kooperatifçilik faaliyetlerinin yeterince güçlü olmaması.• Üreticilerin birliklere üye olma eğiliminin düşük olması.	<p>Örgütlenme</p> <ul style="list-style-type: none">• Üretimin piyasa şartlarına göre belirlenmesi, hal işletmeciliği, perakendecilik, coğrafi işaretleme, markalaşma, tedarik vb. konularda gerekli noktalarda kritik müdahalelerde bulunulması, biyolojik çeşitliliğin korunması, sektördeki eğitim-öğrenim ihtiyacının karşılanması, istihdamın artırılmasına yönelik faaliyetler üretici birliklerinin etkin ve yetkin katılımıyla yürütülmelidir.• Sektörde nitelikli ve profesyonel örgütlenme sağlanmalı, birlikler ve diğer kuruluşlar işbirliği yapmalı.• Danışmanlık sistemi kurularak her çiftçiye danışman atanması ve çiftçilerin danışmanlar kontrolü ve işbirliği ile hareket etmeleri sağlanmalıdır.• Danışmanlar, uluslararası altyapıyı dikkate alarak sorunları ortaya koymalı, veri toplamalı ve çözümler konusunda yönlendirici olmalıdır.• Ar-Ge çalışmalarında özel sektör, kooperatifler ve üniversiteler işbirliği içerisinde olmalıdır.

Sosyolojik Yapı

- Kırsalda sosyal yaşama ve sosyal güvenceye dair sorunların var olması.
- Kırsalda yaşayan insanların refah içinde yaşamlarını sürdürebilecekleri şartlara sahip olmaması.
- Küçük işletmelerde sürdürülebilirliğin sağlanamaması, özellikle genç çiftçilerin tarımsal faaliyetleri devam ettirmek istememesi.
- Sektör istihdamına yönelik statü ve mesleki algı sorununun yaşanması.

Sosyolojik Yapı

- Damızlık birlikleri, süt üretici birlikleri, kooperatifler ve diğer birlik ve kuruluşlar arasında işbirliği sağlanmalıdır.
- Kırsal yaşam, devlet tarafından teşvik edilmeli ve sosyal güvence sağlanmalıdır.
- Kırsalda sosyal güvenlik primleri devlet tarafından karşılanmalıdır.
- Köyde yaşamın modernize edilmesine, gençlerin kırsalda kalmalarının teşvik edilmesine ve kırsalda refahın artırılmasına yönelik sosyal yaşam projeleri geliştirilmelidir.
- Genç çiftçilerin önünü açacak sürdürülebilir projeler geliştirilmeli, bunların hayata geçirilmesi ve takibi sağlanmalıdır.
- Çobanlara yönelik algı iyileştirilmeli ve zooteknikerlik mesleğinin bilinirliğinin artması desteklenmelidir.
- Hayvancılığa yönelik sosyokültürel önyargıların ortadan kaldırılması için çalışmalar yapılmalı, hayvancılığın cazip bir meslek olduğuna dair algının güçlenmesi sağlanmalıdır.
- Teknoloji, genç çiftçiler ile buluşturulmalıdır.
- Doğru ve verimli hayvancılık yapmakta olan çiftçilere ustalık

	<p>benzeri unvanlar verilerek bölgedeki diğer yetiştiricilere örnek gösterilmelidir.</p> <ul style="list-style-type: none">• Tüm paydaşlar tarafından rol model olarak nitelendirilen işletmeler için plaket-ödül takdim törenleri organize edilmelidir.• Hayvan pazarları kurularak hayvanların sergilenebileceği, yarışmaların düzenlenebileceği ve alım-satım işlemlerinin yapılabileceği ortamlar oluşturulmalıdır.
--	--

DİJİTAL TEKNOLOJİLERİN KULLANIMI

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<ul style="list-style-type: none">• Yeterli veriye sahip olunmaması ve bu nedenle ihtiyaçların sağlıklı bir şekilde tespit edilememesi.• Üretim tesislerinden sağlanan veri akışında teknik sorunların yaşanması.• Sürü takip yönetim sistemlerinden etkin şekilde yararlanılmaması.• Üreticilerin hibe alabilmek için zorunlu olarak almış oldukları uygulama/sistem/eklenti/ekipmanlar da dâhil olmak üzere teknolojiyi etkin kullanmaması.	<ul style="list-style-type: none">• Hayvancılığa ait veriler tek bir merkezde toplanmalı ve bu veriler sonraki dönem planlamalarında etkin olarak kullanılmalıdır.• Takip edilebilir "Hayvan Varlığı" veri tabanı oluşturulmalıdır.• Dijital platformlarda uydu servislerinden sağlanan veri akışları sorunsuz ve hızlı olmalıdır.• Devlet kurumları sağlıklı veri akışı için gerekli altyapıyı kurmalı ve kooperatifler veri aktarımının asli parçası haline getirilmelidir.• Veriye dayalı tarım politikaları izlenmeli, hayvan kayıt ve takip sistemleri veri tabanını sürekli beslemelidir.• Sosyal medya platformları ve kitlesel iletişime olanak sağlayan mobil uygulamalar daha etkin kullanılmalı, üreticilerle interaktif iletişim sağlanmalıdır.• Karbon emisyonlarının tutulmasına yönelik yeni teknolojiler kullanılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.• Veri anomalileri uzmanlar tarafından incelenmeli ve analiz edilmelidir.• Süt hayvancılığı teknolojileri konusunda maliyetleri azaltmak için yerli teknolojik üretimler desteklenmelidir.

	<ul style="list-style-type: none">• Teknolojik uygulamalar vasıtasıyla çalışma koşullarını iyileştirerek iş kolaylığı sağlanmalıdır.• Tohum tutma oranını artırmak amacıyla kızgınlık ve hareketi tespit eden sürü yönetim sistemleri kullanılmalıdır.
--	---

EĞİTİM

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<ul style="list-style-type: none">• Çiftçilerin ihtiyaç duydukları uygulamalı eğitime ulaşamaması.• Çiftçilerin pratik ve teorik eğitimlere ilgisinin artırılmasına yönelik faaliyetlerin yetersiz kalması.• Eğitimlerin sahaya ulaştırılması, yapılandırılması ve yaygınlaştırılması ile ilgili olarak enstitüler ve araştırma-geliştirme kurumları da dâhil olmak üzere kamu-akademi-özel sektör işbirliğinin yetersiz kalması.	<ul style="list-style-type: none">• Çiftçilere yönelik uygulamalı eğitimler yaygınlaştırılmalıdır.• Fuar vb. etkinlikler ile çiftçilerin süt hayvancılığı hakkında bilgi sahibi olabileceği ortamlar tesis edilmelidir.• Ziraat ve veteriner fakültelerindeki öğrencilerin sahada eğitim almaları desteklenmelidir.• Başta aşağıdakiler olmak üzere yapılandırılmış eğitim içerikleri oluşturulmalı ve yaygınlaştırılmalıdır:<ul style="list-style-type: none">○ Yem üretimi, bitki besleme, hasat zamanı○ Finansal okuryazarlık, maliyet ve kâr hesabı○ Düzenli doğum yapan hayvanların bakımı○ Sürü takip sistemleri○ Teknolojik gelişmeler○ İklim değişikliği• Eğitim konusunda sadece kamu kurum ve kuruluşları değil, özel sektör ile sivil toplum kuruluşları da sosyal sorumluluk anlayışıyla azami katkı sağlamalıdır.• Genç çiftçileri teşvik etmek amacıyla üniversiteler, örgütler ve kamu sektörü ve özel sektör arasında işbirliği yapılmalı ve öğrencilerin canlı ortamda uygulanabilir hayvancılık yapmalarını sağlayacak programlar

	<p>düzenlenmelidir.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kadın üreticilerin desteklenmesine yönelik projelerin sayısı artırılmalıdır.• Üniversiteler ile işbirliğine gidilerek kadın üreticilerin teknik destek almaları sağlanmalıdır.• Çocukların ve gençlerin sektöre yönelik farkındalığını artıracak faaliyetler yürütülmelidir.• Tarım İl Müdürlükleri tarafından organize edilmek üzere mentorluk yapacak usta eğitimciler ile uygulamalı üretici eğitimleri düzenlenmelidir.• Çiftçilerin yurtdışı uygulama örneklerini yerinde görmesi için birlikler tarafından organizasyonlar gerçekleştirilmelidir.• Üniversiteler, Tarım ve Orman Bakanlığı ile özel sektör arasındaki işbirlikleri artırılarak saha uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır.• İlçe Tarım Müdürlüklerinde masa başında görev yapan ziraat mühendisleri sahada daha etkin ve aktif görev almalıdır.• Sektördeki üreticilere ve paydaşlara TARSİM hayvan hayat sigortasının önemi daha fazla anlatılmalıdır.• Hayvancılık sektöründeki istihdamı desteklemek için mekanizasyon ve modernizasyon entegrasyonu sağlanmalıdır.
--	---

BİLGİ EKSİKLİĞİ

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<p><u>Islah</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Türkiye’de kullanılan spermaların soy kütüklerinin tutulmaması ve kayıt eksikliklerinin ıslah çalışmalarının etkinliğini azaltması.• Ülkemizdeki ıslah çalışmalarının azlığı ve bu çalışmaların hayvancılığın sürdürülebilirliğini ve verimliliğini gözetecek perspektifte yapılmaması.	<p><u>Islah</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Islah çalışmalarında döl tutma olgusu çok önemli olduğundan, geriye dönük kayıtların önemi gözetilerek her işletmenin kayıtlarını sağlıklı ve takip edilebilir olarak tutması sağlanmalıdır.• Islah çalışmalarının etkinliğini artırmak amacıyla verim, suni tohumlama, anne ve baba bilgileri, hastalıklara yatkınlık gibi bilgiler kayıt altına alınmalı ve kayıt sistemleri etkin kullanılmalıdır.• Islah, iyi bakım, besleme ve modern mekanizasyonun verim üzerindeki etkisini artırmak amacıyla bu konuda başarılı olan örnek işletmelerin rol model olarak gösterilmesi sağlanmalıdır.
<p><u>Kızgınlık</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Kızgınlık takibinin yetersiz olması.• Gizli kızgınlığın gözden kaçırılması.	<p><u>Kızgınlık</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Döl tutma konusunda problem yaşanmaması için yanlış beslemenin önüne geçilmeli ve kızgınlık takibi daha bilinçli yapılmalıdır.• Gizli kızgınlığın gözden kaçmasını engelleyen, hayvanların kızgınlığını takip eden teknolojilerin ve sürü yönetim sistemlerinin kullanımı

Tohumlama

- Tohumlama yapan kişilerin yeterince bilgili olmaması.
- Doğal çiftleşme sonucunda hayvanlar arasında hastalıkların yayılması.

Kuru Dönem

- Hayvanın doğuma hazırlık dönemi olan kuru dönemde; yanlış beslemeye ya da hayvan sağlığına yönelik özensiz davranışlar sergilenmesi ve bunlara bağlı doğum sorunlarının gelişmesi.

Damızlık

- Damızlık çalışmalarının yetersiz olmasının yanı sıra damızlık birlikleri gibi üst birliklerin faaliyetlerinin denetim eksikliği.

yaygınlaştırılmalıdır.

Tohumlama

- Doğal çiftleşmeyle ortaya çıkan hastalıkların önüne geçmek için suni tohumlama yaygınlaştırılmalıdır.
- Zamanlama, takip, hazırlık ve beslenme gibi faktörlerin tohumlama başarısını etkilediği dikkate alınmalı, bu konularda üreticilerin farkındalığını artıracak çalışmalar yapılmalıdır.

Kuru Dönem

- Buzağı kaybı riskini azaltmak ve daha sağlıklı yavrular doğmasını sağlamak amacıyla gebeliğin son iki ayı olan kuru dönemde buzağı ve annenin ihtiyaçları en iyi şekilde karşılanmalıdır.
- Kuru dönemde bakım ve besleme iyi yapılmalıdır.

Damızlık

- Hayvancılık faaliyetleri kategorize edilmeli; damızlık ve besicilik şeklinde ayrıma gidilmelidir.
- Damızlık üretiminde hastalıktan arı şartlar konularak işletmeler denetlenmelidir.
- Damızlık üst birliklerinin mal alım-satım gibi faaliyetleri düzenlenmeli ve bu faaliyetler denetim altına

Buzağı Kaybı

- Ülkemizde buzağı ölümlerine bağlı ekonomik kayıpların yaşanması.
- Buzağı kayıplarının önlenmesine yönelik faaliyetlerin yetersizliği.

Verimlilik

- Genetik türlere göre beslenme programlarının etkin bir şekilde uygulanmaması.
- Yurtdışından temin edilen genetik türlere yönelik uygun yaşam ortamının sağlanamaması.

alınmalıdır.

Buzağı Kaybı

- Buzağı kayıp nedenlerinden olan ishali önleyici tedbirler alınmalıdır.
- Türkiye’de hayvan üretim maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle buzağı kayıp oranlarının referans aralık olan %5’in altına düşürülmesi için önlemler alınmalıdır.
- Buzağuların yatacağı yerlerin önü açık, üstü kapalı, kuru ve temiz olmalıdır.
- Hayvanın ihtiyacı olan koruyucu maddelerin ağız sütü ile birlikte buzağıya geçtiği dikkate alınarak ağız sütü zamanında ve yavrunun ihtiyaç duyduğu kadar verilmelidir.
- İneklerin gebelik ve doğum sonrası süreçleri koruyucu hekimlik uygulamalarıyla yakından takip edilmelidir.
- Buzağular doğum sonrası bireysel odalara alınmalı ve robotik besleme sistemleri kullanılarak buzağı kayıplarının önüne geçilmelidir.

Verimlilik

- Genetiğe uygun barınma, beslenme, bakım ve hijyen şartları oluşturulmalıdır.
- Doğumhaneler temiz, ferah ve kuru tutulmalıdır.

<ul style="list-style-type: none">• Süt verimini etkileyen genetik ve çevresel faktörlerin (barınma, stres, beslenme, hijyen, sağlık vb.) yetiştiriciler tarafından yeterince bilinmemesi.	<ul style="list-style-type: none">• Hayvanların temiz suya ve bol havaya erişimleri sağlanmalı, uygun yataklık bulunan ortamlarda yetiştiricilik yapılmalı ve hayvanların toprak ile temasının sağlanmasına özen gösterilmelidir.• Duşlama konusuna önem verilmeli ve hayvanların kendisini serinletmesine imkân sunulmalıdır.• Koruyucu hekimlik vasıtasıyla beslenme yöntemleri ve yem üretimi konusunda yönlendirmeler yapılmalı, meme hastalıklarının antibiyotik ve benzeri ilaçlar kullanılmaksızın engellenmesi için çiftçiler bilinçlendirilmelidir.• Özellikle brusella ve tüberküloz gibi hastalıklarla mücadele edebilmek için aşılamanın yapılması ve takip edilmesi amacıyla kamu otoritesince zamanında önlemler alınmalıdır.• Sağım sayısı hayvanın verdiği süt miktarına göre ayarlanmalıdır.• "Sütte kalite" unsurunun artırılması amacıyla fabrika ve sanayiciler süt alımında üreticiyi kaliteli süt üretimine teşvik etmelidir.
--	--

YÖNETİŞİM FAKTÖRLERİ

POLİTİKA EKSİKLİĞİ

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<ul style="list-style-type: none">• Tarım politikalarının sürdürülebilir olmaması.• Planlama ve desteklemelerin merkezi olarak yürütülmemesi.• Tarım topraklarının amaç dışı (yatırım, yapılaşma vb.) kullanılması.• Tarım alanlarında miras hukuku kaynaklı sorunların olması.• Süt ürünlerine ilişkin dış ticaret politikalarında sorunlar yaşanması.• Süt üretiminde güncel fiyatların üreticinin kâr edeceği düzeylerde belirlenmemesi ve yeterli destek programlarının olmaması.• Meraların ağır ve plansız otlatmalar nedeniyle kaybedilmesi.• Çiftçilerin aldıkları destekleri doğru kullanmaması.• Et talebini karşılamak amacıyla süt hayvanlarının kesilmesi.	<p>Planlama</p> <ul style="list-style-type: none">• Veriye dayalı tarım politikası izlenmeli, hayvan kayıt ve takip sistemleri veriyi sürekli beslemelidir.• Verilerin toplanmasında kamu kuruluşları dışındaki kurum, birlik ve oda gibi topluluklardan alınan bölgesel veriler merkezde işlenmelidir.• Uzun dönemli dış ticaret faaliyetlerini dikkate alan tarım politikaları düzenlenmelidir.• Finansman, üretim, teknoloji, kamu, pazarlar gibi tüm unsurları ele alan, teşvikleri ve riskleri gözetilen 5, 10 ve 30 yıllık stratejik planlama yapılmalıdır.• Süt hayvanlarının kesilmemesi için yasal düzenlemeler ve denetimler planlanmalıdır.• Planlamalara uygunluk kontrolleri, bilgilendirmeler, yönlendirmeler ve destekler bölgesel olarak yürütülmeli; kamu, oda ve birlikler bu süreçte işbirliği içinde olmalıdır.

- Toprakların tarımsal amaç yerine yatırım amaçlı kullanımı yasaklanmalıdır.
- Miras nedeniyle bölünen toprakların satışının önüne geçilerek üretimin desteklenmesi sağlanmalıdır.
- Süt tozu ithalatı sınırlandırılmalı, hatta durdurulmalıdır.

Fiyatlandırma

- “Ulusal Süt Konseyi”nin etkinliği artırılarak yükselen maliyetler karşısında üreticinin zarar etmeyeceği düzeylerde çığ süt fiyatları belirlenmelidir.

Teşvik

- Devlet teşvikleri hasat öncesinde açıklanmalı, zaruri ihtiyaçlar hasat öncesinde devlet tarafından karşılanmalı ve üreticilerin kendi yemini üretebileceği modeller oluşturulmalıdır.
- Yem bitkileri üretiminin hayvancılık yapılan bölgelerde yapılması teşvik edilmeli; destekleme, uygulama ve sorumluluklar bölgelere dağıtılarak interaktif bir işleyişe geçilmelidir.
- Kırsal yaşam devlet tarafından teşvik edilmeli ve sosyal güvenlik primleri devlet tarafından karşılanmalı, istihdam teşvikleri sağlanmalıdır.
- Teşvikler; işletme büyüklüğü ve verimliliği dikkate alınarak verilmelidir.

	<ul style="list-style-type: none">• Hibe ve sübvansiyonlar süt hayvancılığıyla doğrudan ilgilenen kişilere verilmelidir.• Tarımsal üretimin sürdürülebilirliği için mazottan alınan ÖTV kaldırılmalıdır.• Küçük ölçekli çiftliklere organik süt veya organik besicilik için teşvik verilmelidir.• Kadın çiftçi/üretici sayısının artması sağlanmalı, kadın çiftçilere özgü destekler artırılmalıdır.• Devlet destekleriyle kooperatiflerin etkinliği artırılmalı, üretim planlaması yapmak için kooperatiflerden veri toplanmalıdır.• Desteklerin hayvan başına verilmesi yerine, işletme büyüklüklerine göre farklılaştırılmış oranlarda destekler sağlanmalı ve bu desteklemelerde yeni işletmeler pozitif yönde ayrıştırılmalıdır.• Desteklemelerin doğru kullanılması sağlanmalı ve kontrol mekanizması geliştirilmelidir.
--	--

YAPISAL / SİSTEMSEL PROBLEMLER

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<p><u>Katma Değerli Ürün Yaratımı</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Katma değerli ürün yaratılamaması.• Markalaşma faaliyetlerinin yetersiz kalması, uluslararası arenada bilinen peynir türümüzün olmaması.• Markalaşma ile uyumlu dış ticaret politikalarının izlenmemesi. <p><u>İşgücü Yetersizliği</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Yeterli kalifiye işgücünün olmaması.• Deneyimli ara eleman istihdamının sağlanamaması. <p><u>Bölgesel Planlama Gereksinimi</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Üretim planlamasının bölgesel anlamda yetersiz kalması sonucu arz-talep dengesinin korunamaması.	<p><u>Katma Değerli Ürün Yaratımı</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Üretim ve üretici standartları oluşturulmalıdır.• İşletmelerin standartları belirlenip, işletmeler A, B, C olarak belgelendirilebilecek sınıflara ayrılmalıdır.• Üretici kalitesinin artırılması ve takibi için sertifika programları geliştirilmeli, standartlar belgelendirilmelidir. <p><u>İşgücü Yetersizliği</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Akademik eğitimi ön plana almanın yanı sıra ara eleman yetiştirmeye yönelik eğitimler düzenlenmelidir.• İşçi sorunlarını aşmak için mekanizasyon ve modernizasyon entegrasyonu sağlanmalıdır. <p><u>Bölgesel Planlama Gereksinimi</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Bakanlık bir üretim haritası çıkarmalı; küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık ile sütçülük bölgesel olarak planlanmalıdır.• Üreticiler doğru planlama yapmaya yönlendirilmelidir.• Planlı üretim için kooperatifler ile ortak çalışılmalı, sözleşmeli üretim bölgesel planlamayla yapılarak üreticiler güvence altına alınmalıdır.

Üretim Maliyeti

- Verimliliğin büyük işletmeler haricinde yeterince dikkate alınmaması.
- Bozuk yem, buzağı kaybı, döl kaybı, mastisit, doğru sağım tekniklerinin eksikliği, yemlik yönetimi, çalışan hataları ve kuru dönem beslenmesinde gerekli özenin gösterilmemesi gibi maliyeti artıran konulara dair farkındalığın yeterli olmaması.

Üretim Maliyeti

- Mevcut işletmelerin modernizasyonuna yönelik destekler artırılmalıdır.
- Üretim planlamasına göre süt maliyetinin %65-75'ini yem maliyeti oluşturduğu için kaba yem bitkileri yetiştiriciliğine öncelik verilmelidir.
- Verimli üretim için ölçek ekonomisi oluşturulmalıdır.
- Üretim planlaması yapılmalı ve hayvan sayısına bağlı teknolojik işletme alanları kurulmalıdır.
- Fazla yem tüketimi konusunda kontroller sağlanmalıdır.
- Süt tankı, yem karma makineleri ve ölçüm cihazlarının imece usulü kullanılması sağlanarak maliyetler düşürülmelidir.
- Küçük ve orta büyüklükte işletmelerde yağ ve protein oranlarına azami dikkat edilerek beslenme programları oluşturulmalıdır.
- Mekanizasyon ve modernizasyonun yaygınlaştırılmasına yönelik yatırımların maliyeti dikkate alınarak küçük işletmelerin bir araya gelmesi desteklenmelidir.
- İşletmedeki sürü için maliyet muhasebesi yapıp litre başı ve hayvan başı maliyetler belirlenmelidir.

Ürün Kalitesi

- Ürün kalite standartlarının oluşturulmaması.
- Tüketicinin süt kalitesine yönelik duyarlılığının düşük olması.
- Çiftliklerde süt alımlarında kaliteye (süt yağı, protein miktarı vb.) göre ayrıca prim ödemesi yapılmaması.
- Dünyadaki teknolojik uygulama ve modellerin yurtiçinde yeterince kullanılamaması.
- Sektörde dezenformasyonun olması, bunun üretici ve tüketici davranışını olumsuz etkilemesi.

Ürün Kalitesi

- Sağmal sürüdeki verimsiz ve kâr edilemeyen hayvanlar sürü dışı bırakılmalıdır.
- Verimlilik, sürdürülebilirlik ve teknoloji entegre biçimde kârlılığı etkilemekte olup kârlılığın sağlanması için döl ve süt verimini artırıp buzağı kayıplarını önlemek gerekmektedir.

- Kaliteli sütler işaretlenerek pazara sunulmalı ve tüketicinin kalite konusuna dikkati çekilmelidir.
- Üreticiyi kaliteli süt üretimine teşvik etmek amacıyla fabrikalar süt içerisindeki yağ ve protein miktarlarına prim ödemelidir.
- Süt toplama tanklarında farklı kalitedeki sütün karışmayacağı bölümler bulunmalıdır.
- Düşük kalitedeki sütün, sürecin her aşamasında verim kaybına sebep olmasından dolayı kaliteli süte daha iyi fiyat verilmelidir.

EKONOMİ VE FİNANSMAN

<u>SORUNLAR</u>	<u>CÖZÜM ÖNERİLERİ</u>
<ul style="list-style-type: none">• Süt üretiminde kullanılan girdilerin fiyatlarının artması sonucu dış finansmana daha fazla ihtiyaç duyulması.• Yem fiyatları artarken süt fiyatlarının eş değer hızda artmaması nedeniyle üreticilerin üretimden vazgeçmesi.• Genç üreticilere düşük faizli ve uzun vadeli finansman sağlanamaması.	<ul style="list-style-type: none">• Tedarik zinciri finansman modeli geliştirilmelidir.• Finans kuruluşları ve bankalar; iyi uygulamalar yapan çiftçilere daha avantajlı veya indirimli ürün/hizmet sunulması yönünde aksiyonlar almalıdır.• Sektörün paydaşlarından olan özel kurumlar, Kalkınma Ajanslarıyla görüşerek sosyal sorumluluk kapsamında finansmana erişimi kolaylaştırmalıdır.• Dezavantajlı grupların (küçük üreticiler, kadın çiftçiler, genç çiftçiler vb.) finansmana erişimi kolaylaştırılmalıdır.• Finansman kalitesini artırmak amacıyla krediler seçici davranılarak nitelikli projelere verilmelidir.• Verimliliğin artmasına ve sürdürülebilirliğe katkı sağlamak amacıyla bakım, besleme, döl tutma ve ıslah gibi konulara özgülenmiş finansman olanakları sağlanmalıdır.

ÖNE ÇIKAN BAŞLIKLAR

Çevresel Faktörler	Sosyal Faktörler	Yönetişim Faktörleri
<ul style="list-style-type: none">• Yem• İklim Değişikliği	<ul style="list-style-type: none">• Sosyolojik Yapı• Dijital Teknolojilerin Kullanımı• Eğitim• Bilgi Eksikliği	<ul style="list-style-type: none">• Politika Eksikliği• Yapısal / Sistemsel Problemler• Ekonomi ve Finansman

Çalıştay kapsamında; paydaşların dile getirdiği konular "Çevresel, Sosyal ve Yönetişim" başlıkları altında, finansal ve finansal olmayan "Sorun ve Çözüm Önerilerini" de içerecek şekilde listelenmiştir.

Raporda bahsedilen konular için kısa/orta/uzun vadede alınması gereken aksiyonlar değerlendirildiğinde:

Kısa vadede;

- **Veri Yönetimi:** Veri kalitesinin iyileştirilmesi, veriye dayalı tarım politikalarının kurgulanması, hayvan kayıt ve takip sistemlerinin veriyi sürekli beslemesi,
- **Planlama:** Doğru örgütlenme yapısının kurulması ve bölgesel üretim haritalarının hazırlanması için planlamaların yapılması,
- **Ulusal Et ve Süt Tüketimi Takibi:** Doğru üretim, tüketim ve fiyat politikalarının oluşturulması için ulusal et ve süt tüketiminin takip edilmesi,
- **Süt ve Et Fiyatlarının Belirlenmesi:** Doğru fiyat politikaları belirlenerek tarım sektörü üretiminde sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- **Bilgi Eksikliğinin Giderilmesi ve Eğitim:** Verimlilik, sürdürülebilirlik ve kârlılık odaklı çiftçi eğitimlerinin düzenlenmesi ve farkındalığın artırılması,
- **Sürdürülebilirlik:** Sera gazı emisyonu, su-enerji tüketimi, gübre-atık ve ahır yönetimi konularında kontrollerin sağlanması,
- **Rekabet Koşulları:** İşletmelerin modernizasyonu ve teknolojik gelişmelerinin tamamlanması.

Orta vadede;

- **Tüketim ve İhracat Projeksiyonunun (Kısa-Orta-Uzun)** hazırlanması,
- **Hayvan Varlığı Projeksiyonu (Kısa-Orta-Uzun)** ile üretim modellerinin geliştirilmesi,

- **Örgütlülük (Üretici, Sanayici, Tüketici) Sağlanması:** Süt üretici birlikleri, damızlık birlikleri, kooperatifler, üreticiler, tüketiciler, sanayi ve ilgili tüm kuruluşlar arasında işbirliği mekanizmalarının oluşturulması,
- **Kırsal Yaşamın Özendirilmesi:** Kırsal yaşamda refahın artırılması için kalkınmaya ve genç nesle yönelik sosyal projelerin geliştirilmesi, bitkisel üretim ve hayvancılığın özendirilmesi,
- **Destekleyici Kamu Politikaları Geliştirilmesi:** Sürdürülebilirlik, uluslararası rekabet ve kalkınma odaklı kamu politikalarının geliştirilmesi,
- **Sağlıklı İşleyen Değer Zinciri** tasarlanması,
- **Teşvik ve Finansman** modellerinin geliştirilmesi.

Uzun vadede;

- **Kamu Politikalarına Duyulan Güvenin Artırılması,**
- **Etik Değerlerde Birleşme** konusunda yönetim yapısının oluşturulması,
- **Rekabet Koşullarının İyileştirilmesini** sağlayacak finansal yönetim modellerinin geliştirilmesi,
- **Uluslararası Pazarda Örgütlülük Yapısının Güçlendirilmesi,**
- **Markalaşmaya Önem Verilmesi**

hususları öne çıkmıştır. Bu konularda daha derinlemesine inceleme ihtiyacı olduğu ortaya konulmuştur.

Türkiye İş Bankası, insana, hayvana, toprağa saygılı ve doğayla uyumlu üretim süreçlerini desteklemeyi sürdürecektir. "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Göstergeleri" ile uyumlu konvansiyonel bankacılık faaliyetlerimizin yanı sıra tarımın, teknoloji ve finansla çok daha fazla kesiştiği, sektöre özgü yenilikçi çözümler üretme çalışmalarımız devam edecektir.

Kesin ve sürdürülebilir çözümlerin bulunarak uygulanabilmesi, daha büyük adımlar atılabilmesi ve tarım sektörüne önemli çıktılar sağlanabilmesi için; tüm paydaşların birlikte hareket etmesi, ortak zeminde buluşması oldukça önemli ve gereklidir.

Biz de Türkiye İş Bankası olarak, sadece bir banka olarak değil; tarımsal değer zincirinin sağlam bir halkası olarak, bu alandaki bilgimizi, iç görümüzü ve dolayısıyla çözüm ortağı olma kabiliyetimizi artırmayı hedefliyoruz.

SUSTAIN FINANCE HAKKINDA

Türkiye İş Bankası EFSE Development Facility ve Frankfurt School of Finance & Management işbirliğiyle organize edilen çalıştayın raporu, paydaşlar tarafından gündeme getirilen görüşlere sadık kalınarak Sustain Finance ekibi Ayşe Kaşıkçı, İlkay Demirdağ ve Kübra Koldemir tarafından derlenmiştir.

(İletişim: sustainfinance.org, kubra@sustainfinance.org)

Sustain Finance, yatırım sektörünün karar alma süreçlerine sürdürülebilirliği entegre etme vizyonuna sahip, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Aynı zamanda, Sustain Finance platformu aracılığıyla birden fazla paydaşın etkileşimde bulunabileceği, görüşlerini ifade edebileceği ve görüşlerini paylaşabileceği farklı bakış açılarına ev sahipliği yapmaktadır.

* Rapor boyunca "Çevresel, Sosyal ve Yönetişim" ana başlıkları altında gruplama yapılmış ve katılımcı görüşlerine tarafsızlıkla sadık kalınmıştır.

GELECEĞİMİZE *Umut,*
SÜRÜMÜZE *Bereket!*

İMECE ÇALIŞTAYLARI

SÜT HAYVANCILIĞI

Nisan 2023

Bursa